פרשת השבוע על פי אור החיים הקדוש

לע"נ הורי ר' אליהו בן בת שבע ז"ל

פרשת שמיני

ואולי נראה עוד כי הצער שיגיד הכתוב הוא של משה, המוזכר בכתוב, כי ראה גדולתו וגדולת זרעו ביד אהרן ובניו. וצא ולמד צער הקנאה מדבר טוב מה עושה, ממעשה בניו של שמעון הצדיק (מנחות קט:), וישתנה מה שלפנינו שהיתה לו ולזרעו אחריו:

ולצד שהפציר בשליחות פרעה חרה אפו בו ביום ההוא, ועזבו מהיות כהן לעולם, וכשהגיע יום הפקידה נצטער על אשר פרח ממנו עוז תפארת כהונת עולם, והגם כי עצם מאד בצדקות ובענוה, הלא כל לב חי מרגיש, ובפרט בדבר מצוה יקרת הערך ומופלאת כזאת. ואולי כי צער זה רמזו הכתוב בפסוק (במדבר ז א) ויהי ביום כלות משה, שהוא עצמו יום זה, ומיתת נדב ואביהוא רמז כאן בפסוק ויהי ביום השמיני:

ביום וגו' קרא משה לאהרן וגו'. דע כי העושה דבר כזה שיתן גדולה הנודעת לו לזולתו, לו יהיה אחיו, כאשר יתחייב לעשותה לא ישלוט בנפשו עשותה בג' שלמיות. הא' שיעשנה במהירות, והב' בצירוף בחינת ההדרגות שישנם בדבר, והג' עשיית הדבר בפרסום לפני רבים, והודיע הכתוב כי שלשתם יחד שלט משה בנפשו ועשאם:

כנגד המהירות אמר ביום השמיני, פירוש בהיות הבוקר טהור לב לא עכב, אלא תיכף קרא לאהרן לתת לו הכהונה ולא נתעצל. ב' עשה הדבר בצירוף בחינת ההדרגה שנתן הכהונה לאהרן ולבניו יחד, הגם כי בזה יגדל העצבון בלבו שיראה גדולה מושכת לאהרן ובניו, ואשר יעצב אל לבו יעשה הדבר בהדרגות, בתחילה יקרא לאהרן ואחרי כן לבניו, כי לא היה הכרח בקריאת הבנים אז עם אהרן. הג' במצב כל הזקנים דכתיב ולזקני ישראל, לעשות הדבר בפומבי[ב] בפני רבים ונכבדים, וזה יורה על שלימות הרצון לעשות רצונו יתברך וכפה הרגשותיו:

והוא מה שאמר הכתוב (תהלים לו ז) אדם ובהמה תושיע ה', כי חלק הבהמי שבאדם, בהצטרפותו עם האדם, שהוא בחינת ההשכל נושע בו, פירוש לצדו כדי שלא יענש, והוא אינו ראוי לעונש, ובזה אפילו בדין הקרבת הקרבן בעד החטא הוא על קו המשפט, כאומרו (שם) משפטיך תהום רבה אדם ובהמה תושיע ה':

טו. ויקרב את קרבן העם. זו הקרבת בחינת האורות הנטועות בישראל ממקור האור אשר נשתנו באמצעות החטא, ולא יהיו בבחינת הנשתוון להתקרב, כי השינוי בנפש יחייב ההרחקה, כי יעשה שאינו מינו, ובאמצעות העבודה שעשה אהרן יגיד הכתוב כי הקריב קרבן העם, פירוש שהקריב כל הרחקותם:

והנה מהראוי היה שיכתוב פסוק זה בסוף מעשה הקרבן, וטעם שהתחיל בו, לומר שהפעולה נעשה במה שכיוון במעשה קודם עשוהו, כי לא המעשה הוא העיקר אלא הכוונה הצריכה בו, והוא אשר עשה אהרן בתחילת מעשיו, והבן:

וארמוז לך פרט אחד קטן שרמז הכתוב באומרו ויקרב את העולה ויעשה כמשפט, כבר רמזתי לך כי זכרון העולה ירמוז על כנסת ישראל, ובאמצעות הרחקת ישראל מהיושר הם מורידים העולה למטה חס ושלום, ובאמצעות התקרבותם לא מלבד שלא תשולח כפשעם אלא יוסיפו להעלות עליה אחר עליה עד שתעמוד כגדר המשפט כידוע למשכיל, והוא ויעשה כמשפט, שמעתי[ג]:

ג. סיפרו לי שהצדיק מקודינוב אמר שיש לו קבלה ששמע זאת בשמים האור החיים הקדוש זי"ע. (סגולת משה). עיין בספר נתיב מצותיך מהגה"צ מהרי"א מקאמארנא זצוק"ל דיע"א (שביל אמונה נתיב ט) שהביא כי רבינו שמע בכל לילה תורה מפי הקדוש ברוך הוא. (נר למאור).

לאה אירן בת טאוס ז"ל

ו. זה הדבר וגו'. צריך לדעת מה הוא הדבר. ורש"י פירש על הקרבת אהרן. ואין זה פשט מאמר הכתוב שאמר תעשו:

ונראה שיכוין לומר על המעשה שהזכיר הכתוב בסמוך, דכתיב ויקרבו כל העדה ויעמדו לפני ה', דקדק הכתוב לומר לפני ה', ולא אמר לפני אהל מועד, גם לא היה צריך לומר, שהרי אמר בסמוך ויקחו וגו' אל פני אהל מועד, אלא ירצה לומר שהכינו עצמם בערך השלימות והמושכל והערכת עמידתם שהיא לפני ה'. ובחינה זו היא השגת תכלית השלימות, כמאמר דוד (תהלים טו ח) שויתי ה' לנגדי תמיד, כי בזה לא ימוט מימינו שהיא התורה, כי אין ישיבת האדם ותנועותיו וכו' כישיבתו וכו' לפני מלך ומכל שכן לפני מלך מלכי המלכים (לשון הרמ"א או"ח סימן א). וכשהשכיל משה במעשה זה אמר לו זה הדבר אשר צוה ה' תעשו, פירוש צוה ה' שתעשו אותו, שתהיו תמיד מעריכים בדעתיכם כי אתם עומדים לפני ה', וירא אליכם כבוד ה':

מג. אל תשקצו וגו'. צריך לדעת למה חזר עוד לצוות לזה. ורבותינו ז"ל אמרו (בתו"כ) לרבות את שפירשו לארץ וחזרו. ודרשה זו אמת, אלא שאינה צריכה, כיון שפירשו, וכי בשביל שחזרו יהיו מותרים:

ויש ליישב דבריהם ז"ל, ואולי שבא הכתוב להודיע כי האוכל מהשרצים נעשה נפשו עצמו שרץ, והוא אומרו אל תשקצו את נפשותיכם, פירוש לא תעשו נפשותיכם שקץ, ובמה בכל השרץ השורץ על הארץ כשתאכלו אוחה:

ואומרו ולא תטמאו בהם. אולי שיכוין לומר שצריכין ישראל להזהר לבל יכנסו לפיהם אפילו בהיסח הדעת, כי ההפרש שבין השוגג למזיד במציאות זה כשוגג כמזיד, כי התיעוב יעשה מעשהו בנפש אדם אפילו בהיסח הדעת, אלא שישתנה הפגם במעשה מזיד תעשה נפשו שקץ, וכשוגג תטמא נפשו ותטמטם, והוא אומרו ולא תטמאו ונטמתם בם:

וצריך האדם ליזהר בתוספת זהירות וזריזות בכל דבר אשר יכנס בגדר ספק שיקרץ זה, ומה גם בזמנים אלו שנזהם האויר והארצות כולן יחד ואין לך גידולי קרקע שאין בהם מהשיקוץ, שומר נפשו ישמור את הדבר:

מד. כי אני ה' אלהיכם. פירוש ומשונה אומה ישראלית לקדושה וטהרה שלא בחר ה' ליקרא אלוה אלא לישראל, לזה צריך להרחיק מן הטומאה: